

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут управління

Кафедра освіти та управління навчальним закладом

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор

Класичного приватного університету

В.М. Огаренко

06 2022 року

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури

зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії

Запоріжжя,

2022

Затверджено:

на засіданні кафедри освіти та управління навчальним закладом
Протокол № 8 від 16.05.2022 року

на засіданні Вченої Ради Класичного приватного університету
Протокол № 10 від 29.06.2022 року

Укладачі: **А.В. Сущенко**, д.пед.н., професор

Т.І. Сущенко, д.пед.н., професор

М.Д. Дяченко, д.пед.н., доцент

О.Л. Самодумська, к.пед.н., доцент

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступний іспит передбачає визначення рівня теоретичних знань вступників з метою побудови рейтингу успішності та визначення кандидатів для зарахування до аспірантури відповідно ліцензійного обсягу.

До вступного іспиту допускаються особи, які здобули ступінь магістра за будь-якою спеціальністю. Особам, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень «спеціаліст», необхідно здати додатковий вступний іспит зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Вступний іспит проводиться у формі усного екзамену з дисциплін, знання з яких є базовими для здобуття третього освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії, але відповідь вступники фіксують письмово на аркуші зі штампом Класичного приватного університету. Вступний іспит проводиться за отриманим екзаменаційним білетом, який містить три теоретичних запитання. Білет отримується методом рандомізації. Тривалість вступного іспиту 3 години.

Вимоги до підготовки аспіранта:

Оцінювання підготовки аспірантів відбувається на підставі таких критеріїв: правильність відповідей (правильне, чітке, послідовне викладення ідей, понять фактів); ступінь усвідомлення матеріалу та самостійність міркувань; вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями, науковою термінологією; наявність власних суджень.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Тема 1. Педагогіка як наука і навчальний предмет, її становлення та розвиток

Педагогіка як наука про виховання, навчання та розвиток особистості. Ретроспективний аналіз розвитку педагогіки (етапи розвитку педагогіки: донауковий, етап накопичення та систематизації досвіду педагогічної взаємодії, етап виникнення теоретичних концепцій виховання і освіти, сучасний етап розвитку педагогічної науки). Предмет, основні категорії педагогіки. Методологія педагогіки. Структура педагогіки. Зв'язок її із іншими науками. Завдання педагогіки на сучасному етапі розвитку суспільства. Різноманітність альтернативних течій зарубіжної педагогіки.

Наукові дослідження як шлях вирішення проблем педагогіки. Основні елементи педагогічного дослідження. Поняття виміру у педагогіці, шкали вимірювання. Методи науково-педагогічного дослідження. Етапи дослідження. Аналіз і оформлення результатів дослідження. Експеримент як метод дослідження.

Тема 2. Генеза педагогіки в Європейському освітянському просторі

Педагогіка Давнього світу. Педагогічна діяльність Сократа, Платона, Аристотеля, Демокрита, Марка-Тулія Цицерона, Марка-Фібія Квінтіліана.

Школа і педагогічна думка в середньовічній Європі (Боецій, Кассіодор, Ісидор Севільський, інші).

Розвиток школи, виховання і педагогічних ідей в епоху Відродження та Реформації (Вітторіо да Фельтре, Франсуа Рабе, Ян-Амос Коменський та ін.).

Західноєвропейська педагогічна наука епохи буржуазних революцій та Просвітництва (Джон Локк, Клод Андріан Гельвецій, Дені Дідро, Жан-Жак Руссо, ін.). Європейська класична педагогіка кінця XVIII – першої половини XIX століття (Г. Песталоцці, Й. Герbart, Ф. Дістерверг ін.). Світова педагогічна думка та практика кінця XIX–XX століття (Г. Кершенштейнер, Р. Штайнер, Джон Дьюї, К. Роджерс, ін.).

Тема 3. Історія розвитку освіти й педагогічної думки в Україні та зарубіжжі

Українська народна педагогіка - джерело наукової педагогіки. Виховання, писемність, педагогічні ідеї громадських та освітніх діячів минулого. Виховання, школа та педагогічна думка Київської Русі (IX-перша пол. XIII ст.). Розвиток освіти за доби Великокняжої України-Руси. Педагогічні пам'ятки Київської Русі. Приватна освітня ініціатива часів Литовського князівства та полонізації українських земель. Козацька педагогіка. Братства, братські школи та книгодрукування. Видатні освітні діячі ХУ – ХУІ століття. Острозька академія – перший вищий навчальний заклад в українських землях. Діяльність Києво-Могилянської академії, її викладачів та випускників.

Становлення та розвиток національної системи виховання, педагогіки в епоху українського Відродження (XVI-перша пол. XVIII ст.). Реформування української школи: колегії, академії, університети. Педагогічні погляди Григорія Сковороди. Розвиток освіти і педагогічної думки в Україні у XVII столітті. Львівський університет. Головні тенденції розвитку освіти та педагогічної думки України в другій половині XIX - на початку XX ст. К.Д.Ушинський і розвиток педагогіки в Україні. Педагогічні погляди І.Я.Франка. Внесок Софії Русової у розвиток української педагогіки. Педагогічні погляди і освітня діяльність М.І.Пирогова. Педагогічні погляди Т.Г.Шевченка, його «Буквар Южнорусский». Педагогічна спадщина українських діячів народної освіти кінця XIX - початку XX ст. та її значення для сучасності (Б. Грінченко, І. Огієнко, Я.Чепіга, С. Черкасенко). Педагогічні ідеї О.В.Духновича. Культурно-освітні погляди М.П.Драгоманова. Новаторські педагогічні ідеї в Україні у 20-ті роки XX ст. Педагогічна спадщина А.С.Макаренка і сучасна школа.

Розвиток національного шкільництва і педагогіки в 1917-1921 рр. Стан розвитку освіти та педагогіки України в 20-ті - 50-ті роки XX століття. Педагогічні ідеї С.Ананьїна. Розвиток освіти та педагогіки України в повоєнні часи (50-ті – 70-ті роки XX століття). Педагогічна спадщина

В.О.Сухомлинського та її значення для розвитку сучасної школи.

Освіта, школа та педагогічна думка у міжреформений період (70-ті – 80-ті роки ХХ століття). Освіта, школа та педагогічна думка у пореформений період (80-ті –90-ті роки ХХ століття). Становлення національної системи виховання, школи, педагогіки в період державної незалежності в Україні. Розвиток освіти та педагогічної думки на сучасному етапі. Педагоги-новатори. Зміст та спрямування Державної національної програми «Освіта» (Україна ХХІ ст.).

Школа, виховання та педагогічна думка в країнах Стародавнього Сходу, Греції та у часи Римської імперії. Розвиток школи, виховання та педагогічних ідей у середньовічній Європі. Лицарське виховання. Вищі навчальні заклади у середньовічній Європі. Розвиток школи, виховання та педагогічних ідей в епоху Відродження. Розвиток школи, виховання та педагогічних ідей у часи Реформації. Я.А.Коменський - засновник педагогіки нової доби. Теорія навчання Я.-А.Коменського. Дидактичні погляди вченого-педагога. Організація процесу навчання (класно-урочна система) за Я.А. Коменським. Значення науково-педагогічної спадщини Я.А. Коменського для розвитку сучасної філософії освіти, педагогіки і педагогічної практики.

Педагогічні погляди Дж. Локка. Засоби виховного впливу на формування особистості в педагогічній теорії Дж. Локка. Навчання та професійна орієнтація молоді за Дж.Локком. Місце педагогічних ідей Дж. Локка в сучасній системі навчання та виховання.

Педагогічні погляди Ж.-Ж. Руссо. Природне і вільне виховання у працях Ж.-Ж. Руссо. Жіноче виховання в теорії французького просвітителя. Значення педагогічних поглядів Ж.-Ж.Руссо.

Шкільництво, виховання та педагогічна думка країн західної Європи в XVII – XVIII ст. Педагогічні погляди Й.Г.Песталоцці. Ідея природовідповідності у навчанні. Педагогічні погляди Й.Ф.Гербарта на виховання та навчання.

Розвиток школи та педагогіки в країнах Європи в ХІХ ст. Стан розвитку шкільництва та педагогічної думки Росії в ХVІІІ – у першій половині ХІХ

століття: реформаторські ідеї та рухи. Стан розвитку шкільництва та педагогічної думки Росії у другій половині XIX - на початку XX ст.: реформаторські ідеї та рухи. Головні тенденції розвитку школи та педагогічної думки зарубіжних країн наприкінці XX – на початку XXI ст. Сучасна система освіти у зарубіжних країнах.

Тема 4. Філософія освіти

Завдання педагогічної неології: розкриття джерел нового, розробка типології нового, визначення критеріїв новизни.

Педагогічна аксіологія, як вчення про природу цінностей.

Педагогічна праксеологія як вчення про ефективність педагогічної діяльності.

Передовий педагогічний досвід, його головні етапи: виявлення, вивчення, постановка, узагальнення, розповсюдження, втілення. Орієнтовні критерії передового педагогічного досвіду. Види передового педагогічного досвіду: новаторський досвід, в основі якого нова педагогічна ідея; зразковий (репродуктивний) спирається на вже існуючі положення; дослідницький в основі якого експериментальний пошук і має оригінальні данні на рівні відкриття; раціоналізаторський, як удосконалення практики навчання і виховання на підставі творчих ідей.

Етапи впровадження педагогічної ідеї в практику: початковий (наявність спільних педагогічних основ з навчально-виховної роботи); головний (створення планів, програм, посібників); завершальний(розробка нормативних документів з метою виконання головних завдань з навчально-виховної роботи).

Основні поняття: філософія освіти, концепція нововведень, педагогічна теорія інноваційних процесів, неологія, аксіологія, праксеологія, передовий педагогічний досвід, види передового педагогічного досвіду, етапи впровадження педагогічної ідеї в практику.

Тема 5. Цілісний педагогічний процес в навчально-освітніх закладах України

Актуальні проблеми педагогічного процесу, його теоретичне обґрунтування в науковій педагогічній літературі. Загальні теоретичні основи педагогічного процесу, його розуміння цілісності в широкому і вузькому сенсі слова, рушійні сили. Спільність та специфіка навчання і виховання в цілісному педагогічному процесі.

Основні властивості педагогічного процесу, його система (мета, завдання, зміст, діяльність, результат), закономірності – об'єктивні (виховний і розвивальний характер навчання; зумовленість навчання суспільними потребами; залежність ефективності навчального процесу від умов, в яких він відбувається; залежність навчання від вікових і реальних навчальних можливостей особистості, інші); суб'єктивні (залежність навчання від організації пізнавальної діяльності особистості; залежність рівня та якості засвоєння знань від значущості для особистості його змісту; залежність форм, методів і засобів навчання від його змісту; залежність ефективності процесу навчання від тісного зв'язку його компонентів, інші) та принципи (природовідповідності; науковості; виховного та розвивального навчання; наочності; систематичності і послідовності; свідомості й активності навчання; індивідуалізації та оптимізації навчання; гуманізації, демократизації, сугестопедичності навчання; художності, емоційності процесу навчання, інші).

Тема 6. Динаміка розвитку змісту освіти у навчальному закладі

Мета, зміст та спрямованість освіти в сучасній школі. Нормативно-правова база проблеми змісту освіти у сучасній школі. Державний стандарт змісту освіти. Психолого-педагогічні умови інтенсифікації змісту навчання на сучасному етапі розвитку вищої освіти та тенденції його розвитку і вдосконалення.

Поняття змісту освіти та його основні тенденції його вдосконалення. Теорії формальної і матеріальної освіти. Співвідношення науки і навчального предмета/ навчальної дисципліни у змісті освіти.

Документи, які відображають зміст освіти і їх загальнопедагогічна характеристика. Навчальна програма і навчальний план у вищій школі. Міжпредметна координація і інтеграційний підхід у вирішенні проблем змісту освіти.

Умови оптимізації навчальних планів і програм у загальноосвітній школі і у вищому навчальному закладі. Зміст навчального предмета. Логічна структура процедур і дій при створенні типових і робочих програм.

Навчальна книжка як дидактичний феномен: загальна характеристика, функції, тенденції та нові підходи у підручникотворенні.

Тема 7. Системно-діяльнісна концепція нововведень.

Педагогічна теорія інноваційних процесів та педагогічна інноватика

Педагогічна теорія інноваційних процесів як складова частина загальної теорії інновацій. Неологія, аксіологія і праксеологія складові частини педагогічної інноватики. Передовий педагогічний досвід та його структурні елементи, як змістовна частина праксеології.

Завдання педагогічної інноватики: обґрунтування місця педагогічної інноватики в системі педагогічного знання; визначення головних функцій педагогічної інноватики, створення та використання педагогічних нововведень на прикладі педагогічного досвіду та педагогічного новаторства; розробка понятійно-категорійного апарата основ педагогічної інноватики; розкриття тенденцій розвитку інноваційних процесів в системі освіти. Співвідношення пед. практики та науки, розробка рекомендацій з організації та здійснення інноваційних процесів.

Напрями педагогічної інноватики: світова педагогіка, сучасна педагогіка, протиріччя в розвитку інноваційних процесів в системі освіти, оновлення педагогічної практики, склад структура та функції педагогічної інноватики, умови реалізації інноваційних процесів у педагогіці, норми діяльності організаційних процесів педагогіки.

Основні поняття: Філософія освіти, концепція нововведень,

педагогічна теорія інноваційних процесів, неологія, аксіологія, праксеологія, передовий педагогічний досвід, види передового педагогічного досвіду, етапи впровадження педагогічної ідеї в практику.

Тема 8. Методи та методика педагогічного дослідження

Форми відображення педагогічної дійсності: емпіричне пізнання, художньо-образна форма пізнання, наукове пізнання.

Ознаки належності педагогіки до сфери науки: цілі та їх характер, виділення спеціального об'єкту дослідження, використання спеціальних засобів пізнання, однозначність термінології.

Ознаки педагогічного дослідження: наукова проблема, тема, актуальність, об'єкт предмет, мета задачі, гіпотеза, наукова новизна, значення для науки, значення для практики, результати дослідження.

Вимоги до результату педагогічного дослідження: суспільна актуальність, наукова новизна, наукова об'єктивність і достовірність, доступність висновків і рекомендації для використання їх в інших конкретних наукових дослідженнях, або в практичній діяльності, визначення міри, меж і умов ефективного використання отриманих результатів.

Етапи педагогічного дослідження: визначення проблеми дослідження, яка має актуальне життєве значення; ґрунтовне і всебічне вивчення встановлених наукою фактів, висновків; вивчення шкільної практики; формулювання гіпотези; здійснення експериментальної роботи; вивчення передового досвіду; зіставлення експериментальних даних з масовою практикою; узагальнення результатів дослідження, їх упровадження в життя.

Тема 9. Порівняльна педагогіка: сутність, загальна характеристика, актуальні проблеми з погляду Болонської угоди

Порівняльна педагогіка: сутність, генеза, зміст. Характеристика змісту освіти в ведучих державах світу. Специфічні риси вищої освіти в країнах

Європи, США і Японії. Система контролю держави і суспільства за якістю спеціалістів в США. Елітні вузи, документи про освіту в зарубіжних країнах. Суттєвий та змістовий аспекти Болонського процесу.

Характеристика основних положень удосконалення вищої освіти у країнах, які підписали Болонську угоду: прийняття загальної системи порівняльних освітньо-кваліфікаційних рівнів; запровадження двох циклів навчання: бакалавр, магістр; впровадження кредитної системи відповідно до європейської системи трансферу кредитів ECTS; контроль за якістю освіти; забезпечення мобільності студентів і викладачів у межах освітнього простору; поширення європейських стандартів у галузі вищої освіти, інші.

Тема 10. Дидактика як наука і навчальний предмет

Поняття про дидактику, її об'єкт, предмет, функції, завдання. Категорії дидактики (освіта і навчання, викладання і учіння, закономірності, принципи, процес навчання і його основні компоненти), зв'язок дидактики з іншими науками (філософія, соціологія, психологія, політологія, анатомія та фізіологія, шкільна та вузівська гігієна, кібернетика, акмеологія, методики конкретних навчальних предметів).

Історія розвитку дидактики. Педагогічні змістові напрями дидактики: філософський, психологічний, соціологічний, дидактичний, кібернетичний, математичний, психотерапевтичний, системного підходу, акмеологічний. Основні площини розгляду дидактичних систем: предметна (компонентно-структурна), функціональна (зовнішнього і внутрішнього функціонування), історична (генетичного та прогностичного аналізів).

Тема 11. Дидактична характеристика змісту освіти та тенденція її вдосконалення

Зміст освіти: дефініція, державні стандарти, історія та актуальні проблеми. Людина розумна, інноваційна, глобалістична. Самодостатня особистість. Структура змісту освіти: знання, уміння та навички, досвід творчої діяльності, досвід емоційного ставлення до світу.

Характеристика найвідоміших теорій освіти, які в різний час впливали на зміст освіти: формальна, матеріальна, дидактичний утилітаризм, проектна система, проблемно-комплексна, теорія структуралізму, інші. Нормативні основи реалізації змісту освіти в сучасних навчально-освітніх закладах. Навчальні плани і програми навчальних дисциплін. Наукові вимоги до формування змісту освіти. Стратегія відбору та структурування змісту освіти під час підготовки спеціаліста до заняття.

Тема 12. Процес навчання та стратегія його організації

Суть процесу навчання, завдання функції (освітня, виховна, розвивальна). Загальна характеристика діяльності (викладання, учіння) основних суб'єктів у навчальному процесі. Процес навчання як система, його структурні компоненти: цільовий, стимуляційно-мотиваційний, змістовий, операційно-діяльний, контроль-регулювальний, оціночно-результативний. Стратегія підготовки суб'єкта викладання до заняття.

Методологічні засади процесу навчання. Внутрішній процес засвоєння знань та його структура: сприймання навчального матеріалу, осмислення і розуміння, узагальнення, запам'ятовування, закріплення, відтворення. Стратегія викладача, спрямована на дотримання під час навчання закономірностей внутрішнього процесу засвоєння знань особистістю.

Тема 13. Цілі навчання, мотивація та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності особистості

Загальна мета навчання. Цілі навчання. Мета навчання як базова основа для визначення його цілей. Характеристика основних груп взаємопов'язаних освітніх цілей: навчальних, розвивальних, виховних. Поділ цілей навчання у зарубіжній педагогіці – таксономія Блума (цілі когнітивні; цілі формування емоційно-особистісного ставлення до навколишнього світу; цілі психомоторної сфери).

Елементи таксономії Блума (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінка). Ієрархічність та діагностичність цілей навчання. Загальна

характеристика стимуляційно-мотиваційного компоненту процесу навчання. Позитивні і негативні мотиви навчання. Класифікація мотивів навчання (соціальні, пізнавальні, професійно-ціннісні). Мотивація учіння та зовнішнє стимулювання його.

Тема 14. Види та організаційні форми навчання в освітніх закладах України

Загальна характеристика сутності, змісту, специфіки видів навчання: пояснювально-ілюстративного, проблемного, програмованого, модульного, ігрового, інших. Поняття про форми навчання. Історія форм організації навчання. Класифікація організаційних форм навчального процесу в освітніх різноманітних закладах. Лекція – основна форма організації навчально-пізнавальної діяльності у вищому навчальному закладі України. Типи, види, структурні елементи лекції. Семінар, лабораторна робота в системі вузівського навчання.

Інноваційні технології підготовки та проведення форм організації навчально-пізнавальної діяльності студентів. Самостійна робота студента в системі форм навчання. Змістова структура реферату, курсової та дипломної роботи. Сучасні підходи до форм контролю знань.

Тема 15. Наукові основи методів та засобів навчання у сучасних закладах освіти України

Сутність, функції, структура, проблеми класифікації методів навчання. Загальна характеристика основних груп методів навчання. Сутність, зміст, класифікація методів організації і самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності (за джерелами знань, залежно від змісту освіти, за логікою передавання та сприймання навчальної інформації, за ступенем керівництва навчальної роботи).

Методи стимулювання і мотивації учіння. Методи контролю і самоконтролю в навчанні. Бінарні методи. Сугестивні методи. Вибір методів навчання. Поняття про засоби навчання та їх класифікація. Прості засоби

навчання (словесні: підручники, навчальні посібники, інші друковані матеріали; візуальні: моделі, картини, муляжі тощо). Складні засоби навчання (механічні візуальні пристрої: діаскоп, мікроскоп, кодоскоп тощо; аудіозасоби: програвач, магнітофон, радіо; аудіовізуальні: навчальні кінофільми, телебачення, відео; засоби, які автоматизують процес навчання: лінгвістичні кабінети, комп'ютери, інформаційні системи, телекомунікаційні мережі тощо).

Тема 16. Контроль, оцінювання та корекція навчально-пізнавальної діяльності

Поняття про контроль як діагностику навчально-пізнавальної діяльності та його функції (контрольна, виховна, навчальна, розвивальна, діагностично-коригуюча, стимулювально-мотиваційна). Загальна характеристика принципів контролю (об'єктивність, систематичність, гласність) та його видів (попередній, поточний, тематичний або періодичний, комбінований, підсумковий, заключний). Основні параметри якості знань: міцність, повнота, глибина, гнучкість, конкретність, системність, інші. Рівні знань: розпізнавальний, репродуктивний, продуктивний або реконструктивний, творчий. Тестування успішності. Самоконтроль та самооцінка.

Тема 17. Організація педагогічного дослідження і обробка його результатів

Фундаментальні, методологічні, теоретичні, прикладні, порівняльні, «на перспективу» дослідження у галузі педагогіки. Педагогічний експеримент і його основні етапи. Структура та логіка дисертаційної роботи. Методи педагогічних досліджень. Мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження. Методологія наукового дослідження у галузі педагогіки. Методи вивчення літератури та добір емпіричного матеріалу як етапи наукового дослідження у галузі педагогіки. Теоретичний аналіз і синтез як методи педагогічних досліджень. Емпіричні методи у педагогічних дослідженнях. Контент - аналіз у педагогічних дослідженнях. Метод тестування у педагогічних дослідженнях.

Педагогічний експеримент. Експеримент у педагогічному дослідженні:

характеристика, структура, науковий потенціал. Методи обробки наукового матеріалу.

Констатувальний етап педагогічного дослідження. Формувальний етап педагогічного дослідження. Підсумковий етап педагогічного дослідження.

Шляхи впровадження наукових висновків у практику роботи вищих навчальних закладів

Тема 18. Безперервна професійна освіта в контексті європейської інтеграції

Болонський процес та перспективи розвитку професійної освіти.

Сучасна професійна освіта на шляху до європейської інтеграції. Розвиток вітчизняної професійної освіти у контексті Болонського процесу.

Теоретичні засади трансформації професійної освіти.

Сучасні тенденції розвитку професійної освіти в глобальному інформаційному просторі.

Тема 19. Витоки самовдосконалення особистості в історії світової думки. Самовдосконалення особистості як психолого-педагогічна проблема.

Розвиток ідей самовдосконалення особистості у філософській думці. Еволюція становлення ідеї самовдосконалення в історії світової філософії. Концепції саморозвитку особистості XVIII-XXI ст. Характеристики саморозвитку особистості. Проблема самовдосконалення - феномен світової філософської думки. Сучасний стан філософського осмислення самовдосконалення особистості вчителя.

Природа особистості, її структура і становлення. Гуманістична психологія про теорію саморозвитку. Психологічні механізми, закономірності, шляхи й засоби особистісного зростання людини. Концепції саморозвитку особистості - фундаментальні ідеї методології дослідження людини.

Історичні витoki становлення ідеї самовдосконалення в зарубіжній і вітчизняній педагогічній науці. Аналіз історико-педагогічних праць з питань розробки ідеї самовдосконалення особистості. Сучасні підходи до вирішення проблеми самовдосконалення особистості вчителя.

Тема 20. Професійна рефлексія як чинник професійно-особистісного зростання. Рефлексивний підхід в теорії та практиці педагогічної діяльності.

Педагогічна самосвідомість, її складові. Розвиток позитивної «Я-концепції». Методики вивчення особистості вчителя та його діяльності.

Самопізнання педагога (самопостереження, самодіагностика, самоаналіз, самооцінка, самоконтроль, самозвіт) як складний процес цілеспрямованого отримання інформації про розвиток якостей своєї особистості. Особливості та напрями самопізнання (самопізнання в системі соціально-психологічних відносин, в умовах професійної діяльності; вивчення рівня компетентності і якостей власної особистості, яке здійснюється шляхом самопостереження, самоаналізу своїх вчинків, поведінки, результатів діяльності, самоперевірки в конкретних умовах діяльності).

Самооцінка як центральний компонент самопізнання, що забезпечує критичне ставлення спеціаліста до своїх досягнень і недоліків. Рівні розвитку самооцінки.

Тема 21. Самоосвітня діяльність як засіб підвищення професійної компетентності особистості вчителя

Сутність самоосвітньої діяльності, її роль в контексті концепції безперервної освіти. Зміст, етапи становлення та протікання, організація, джерела, рівні, форми й методи самоосвітньої діяльності фахівців. Психолого-педагогічні умови самоосвіти.

Самоосвітня компетентність як інтегрована якість, складне системне утворення особистості. Компоненти структури самоосвітньої компетентності.

Орієнтовані теми (проблеми) вчителям з професійно-педагогічної самоосвіти.

Ефективні технології роботи з різноманітними джерелами інформації (доступ до різних джерел інформації: web-сайти, електронні бібліотеки, експертні системи віддалених баз даних, можливість перенесення отриманих результатів на електронні носії інформації).

Тема 22. Самопроекування як механізм професійно-особистісного зростання

Самопроекування особистості як ефективний засіб цілеспрямованого професійного саморозвитку. Сутність та специфіка самопроекування, взаємозв'язок з творчою самореалізацією вчителя в професії.

Взаємозв'язок самопроекування з особистісно значущими контекстами («Я-концепція», прагнення до самостійної поведінки, ціннісні відношення і переваги, особистісний вибір і відповідальність, світоглядні орієнтації). Системний аналіз самопроекування.

Педагогічна технологія самопроекування – технологія «індивідуальної дії». Основні фактори та структура самопроекування.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань випускника до аспірантури відбуватиметься за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінок: 90-100 – «відмінно», 80-89 балів – «дуже добре», 70-79 балів – «добре», 60-69 балів – «задовільно», 59 і менше балів – «незадовільно».

Конкурсний бал (КБ) вступника до аспірантури складається за формулою: $KB = BIC * 0,7 + BIM * 0,3$, де:

BIC – результат вступного іспиту зі спеціальності (вага якого становить 70% конкурсного бала, ваговий коефіцієнт – 0,7);

BIM – результат вступного іспиту з іноземної мови (вага якого становить 30% конкурсного бала, ваговий коефіцієнт – 0,3).

Незадовільна оцінка з будь-якого вступного іспиту є підставою для відмови в допуску до подальших вступних іспитів. Перескладання ступних іспитів не дозволяється.

За результатами проведення ступних іспитів до аспірантури Приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника на основі конкурсної основи.

IV. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Літературні джерела

1. Бартенєва І. О., Богданова І. М., Бужина І. В. та ін. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Одеса: ПДПУ ім. К.Д. Ушинського, 2002. 344 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
3. Волкова В. М. Педагогіка. Київ: Вища школа, 2002. 352 с.
4. Галузинський В. М., Євтух М. Б. Педагогіка: теорія та історія. Київ: Вища шк., 1995. 237 с.
5. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.
6. Дубасенюк О. А. Практикум з педагогіки. 3-тє вид., доп. і перероб. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 483 с.
7. Жарська І. О. Інтерактивні методи навчання в маркетингу: навч. посіб. Одеса: Атлант, 2017. 200 с.
8. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. За ред. проф. І.В. Зайченка. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
9. Закон України "Про вищу освіту": прийнятий 01.07.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. (дата звернення: 15.06.2018).
10. Закон України "Про освіту": прийнятий 05.09.2017 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>. (дата звернення: 22.05.2018).
11. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів. [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. Київ. : НТУ, 2017. 172 с.
12. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально - методичний посібник. Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.

13. Кнодель Л. В. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Вид. ПАЛИВОДА, 2008. 136 с.
14. Концепція національного виховання. Рідна школа. 1995. № 6. С. 18–25.
15. Корольчук М.С., Корольчук В.М., Березовська Л.І. Професійне вигорання працівників освіти: монографія. Київ : Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2017. 304 с.
16. Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 321 с.
17. Лисенко Н. В. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Івано-Франківськ: ІМЕ "Галицька академія", 2006. 116 с.
18. Литвинова С.Г., Спірін О. М., Анікіна Л. П. Хмарні сервіси Office 365 : навчальний посібник. Київ. : Компринт, 2015. 170 с.
19. Лосева Н.М., Непомняща Т.В., Панова А.Ю. Інтерактивні технології навчання математики: навчально-методичний посібник для студентів. Київ: Кафедра, 2012. 228 с.
20. Методологія проведення тренінгів: курс лекцій з дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 053 <<Психологія>> /укладачі Корнієнко І.О., Алмаші С.І. Мукачево : МДУ, 2016. 60 с.
21. Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті. Освіта. 2002. № 26. С. 2–4.
22. Нежинська О. О. Основи коучингу : навчальний посібник / О. О. Нежинська, В. М. Тименко. Київ, Харків : ТОВ <<ДІСА ПЛЮС>>, 2017. 220 с.
23. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вашої школи : [підручник для студентів вищих навчальних закладів]. І.В. Зайченко, В.М. Теслюк, А.А. Каленський. Київ: Видавництво Ліра-К, 2016. 484 с.
24. Пальчевський С.С. Педагогіка: навч. посіб. 3-є вид. Київ: Каравела, 2018. 496 с.

25. Подоляк Л.Г. Психологія вищої школи: Навч. посібник для магістрантів і аспірантів/Л.Г. Подоляк, В.І. Юрченко. Київ: ТОВ «Філ-студія», 2015. 320 с.
26. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B5IEIqZ057wxZnk5NnBMeGRYSnM/view>. (дата звернення: 26.06.2018).
27. Прищак, М. Д. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі: курс лекцій / М. Д. Прищак, О. Б. Залюбівська. Вінниця: ВНТУ, 2019. 150 с.
28. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 166 с.
29. Робота викладача в системі управління навчанням eFront . С.П. Касьян. Посібник. - К.: ДВНЗ УМО НАПН України, 2018. - 44 с.
30. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка-Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016.-284 с.
31. Технології дистанційного професійного навчання. Методичний посібник / [О. В. Базелюк, О. М. Спирін, Л. М. Петренко, А. А. Каленський та ін.]. Житомир: «Полісся», 2018. 160 с.
32. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс]. М. В. Афанасьєв, Г. А. Полякова, Н. Ф. Романова та ін. ; за заг. ред. професора М. В. Афанасьєва. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 323 с.
33. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: "Академвидав", 2006. 352 с.
34. Фулей Т.І. Інтерактивні методи навчання у підготовці суддів. Навчальний посібник для викладачів (тренерів) - К., ФОП Клименко Ю.Я., 2017. - 156 с.

35. Шквир О. Л. Ступенева підготовка майбутніх учителів початкової школи до проведення педагогічних досліджень: моногр. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 500 с.

36. Шоробура І.М. Тренінги з освітнього менеджменту: навч. посіб./ Хмельницький: ФОП Мельник А.А., 2018. 242 с